

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

22 ianuarie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte: Maria Ghervas

Judecătorii: Iuliana Oprea, Galina Stratulat, Sveatoslav Moldovan, Dumitru
Mardari

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de condamnatul Stăvilă Tudor împotriva sentinței Judecătoriei Orhei din 07 mai 2009, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2014, deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 01 octombrie 2014, în cauza penală în privința lui

Stăvilă Tudor Ion, născut la 13 august 1957 în s. Hulboaca, r-nul Orhei, domiciliat în mun. Chișinău, str. Iazului 57, fără antecedente penale.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. instanța de fond: 02.04.2008-07.05.2009.
2. instanța de apel: 10.06.2009-20.05.2010.
3. instanța de recurs ordinar: 30.09.2010-08.02.2011.
4. instanța de apel la rejudecare: 17.06.2011-07.12.2011.
5. instanța de recurs ordinar: 17.05.2012-10.07.2012.
6. instanța de apel la rejudecare: 08.08.2012-18.12.2012.
7. instanța de recurs ordinar: 28.03.2013-21.05.2013.
8. instanța de apel la rejudecare: 08.07.2013-27.02.2014.
9. instanța de recurs ordinar: 01.08.2014-01.10.2014.
10. instanța de recurs în anulare: 28.11.2014-22.01.2015.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra prezentului recurs în anulare

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Orhei din 07 mai 2009 Tudor Stăvilă a fost condamnat în baza art.27, 42 alin. (2), (3), 195 alin. (2) Cod penal la 12 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că în luna ianuarie 2007 Tudor Stăvilă a întocmit un plan criminal cu scopul dobândirii bunurilor Lidiei Garștea prin șantaj în următoarele circumstanțe:

Tudor Stăvilă, la 25 ianuarie 2008, acționând conform planului său criminal stabilit, cunoscând cu certitudine că cei șase copii ai Lidiei Garștea se află la muncă peste hotarele țării în Spania, Italia și Germania, din interes material, a organizat răpirea acesteia de la domiciliul său situat în r-nul Orhei, s. Hulboaca, prin angajarea în schimbul unei recompense nedeterminate a lui Alexandru Botnăraș și Ivan Cruzin ca executori. Alexandru Botnăraș și Ivan Cruzin au sesizat organele de poliție despre intențiile lui Tudor Stăvilă și sub controlul Departamentului Serviciilor Operative al MAI au înscenat răpirea Lidiei Garștea, deținând-o cu acordul ei într-un apartament conspirativ.

Tot la 25 ianuarie 2008, inculpatul Tudor Stăvilă, convingându-se de faptul că Lidia Garștea a fost răpită, l-a amenințat telefonic pe concubinul Lidiei Garștea cu omorul acesteia, pretinzând suma de 20000 euro.

În legătură că Alexandru Botnăraș și Ivan Cruzin au renunțat de bună voie de la săvârșirea infracțiunii și au anunțat organele de drept, Tudor Stăvilă din motive independente de voința sa nu și-a putut realiza intențiile.

Aceste acțiuni ale inculpatului Tudor Stăvilă au fost încadrate în baza art.27, 42 alin.(2), (3), 195 alin.(2) Cod penal în redacția Legii nr.985-XV din 18.04.2002, adică tentativă la însusirea în proporții deosebit de mari a bunurilor altei persoane prin șantaj, săvârșită de două sau mai multe persoane, prin amenințarea cu moartea, însoțită de răpirea rudelor.

3. Împotriva sentinței a declarat apel inculpatul Tudor Stăvilă, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri, prin care să fie achitat din motivul lipsei faptului infracțiunii. Cerere de apel a depus și avocatul Alexandru Mihai, fiind ulterior completată de avocații Iana Talmaci, Sergiu Bucicov, prin care au solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare, motivând că în cadrul urmăririi penale cât și cercetării judecătorești, au fost admise încălcări procedurale asupra cărora instanța de judecată nu s-a expus, deși au fost invocate de către partea apărării.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2010 au fost admise parțial cererile de apel, casată sentința Judecătorei Orhei din 07 mai 2009, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Tudor Stăvilă a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.164 alin. (2) lit.e), f) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa 5 ani închisoare. În baza art.90 Cod penal a fost suspendată executarea pedepsei pe un termen de 3 ani. S-a încasat de la Tudor Stăvilă în beneficiul părții vătămate Lidia Garștea prejudiciul moral în sumă de 3000 lei, iar pretențiile privind încasarea prejudiciului material au fost admise în principiu, urmînd ca asupra cuantumului acestuia să se expună instanța civilă.

5. Procurorul a declarat recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Tudor Stăvilă să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 27, 42 alin. (2) 189 alin. (6) Cod penal cu stabilirea pedepsei penale sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani, cu ispășirea în penitenciar de tip închis.

5.1. Și inculpatul a contestat cu recurs ordinar decizia Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2010, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei hotărâri de achitare.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 februarie 2011 au fost admise recursurile ordinare depuse de procuror și inculpat, casată decizia instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

7. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 07 decembrie 2011 a admis parțial apelurile declarate de inculpat și avocatul acestuia, casând sentința Judecătorei Orhei din 07 mai 2009 și rejudecând cauza cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Tudor Stăvilă a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 164 alin.(2) lit. e, f) Cod penal la 5 ani închisoare. În baza art.90 Cod penal a fost suspendată executarea pedepsei pe un termen de 3 ani. S-a încasat de la Tudor Stăvilă în beneficiul părții vătămate Lidia Garștea prejudiciul moral în sumă de 10000 lei, iar pretențiile privind încasarea prejudiciului material au fost admise în principiu, urmînd ca asupra cuantumului acestuia să se expună instanța de judecată într-o procedură civilă aparte.

8. Procurorul a contestat cu recurs ordinar decizia Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2011, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

8.1. Inculpatul, la fel, a declarat recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de achitare.

9. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 10 iulie 2012 au fost admise recursurile ordinare declarate de procuror și inculpat, casată decizia instanței de apel, cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2012 s-au respins, ca tardive, cererile de apel depuse în interesele inculpatului Tudor Stăvilă de către avocații Iana Talmaci și Sergiu Bucicov.

S-au admis parțial apelurile declarate de inculpatul Tudor Stăvilă și avocatul Alexandru Mihai. S-a casat hotărârea primei instanțe și în conformitate cu art.391, alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală (existența altor circumstanțe care condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală) s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a dispus încetarea procesului penal pe art. 27, 42 alin.(2), (3), 195 alin.2) Cod penal.

11. Procurorul a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie recunoscut Tudor Stăvilă culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27,

42 alin. (2) 189 alin.(6) Cod penal, cu stabilirea pedepsei închisorii pe un termen de 12 ani.

12. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 mai 2013 a fost admis recursul ordinar declarat de procuror, casată decizia instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

12.1. Pentru a decide astfel, instanța de recurs a constatat că la adoptarea deciziei de încetare a procesului penal instanța de apel a reținut niște circumstanțe ale cauzei, care prin prisma prevederilor legii procesual penale nu prezintă temei de încetare a procesului.

13. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2014 s-au respins ca fiind depuse peste termen apelurile declarate de avocații Iana Talmaci și Sergiu Bucicov în interesele inculpatului Tudor Stăvilă.

S-au admis apelurile declarate de către inculpatul Tudor Stăvilă și avocatul Alexandru Mihai, s-a casat sentința judecătorească Orhei din 07 mai 2009 și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Tudor Stăvilă s-a recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.27, 42 alin.(2), (3), 189 alin.(6) Cod penal în redacția Legii nr.277-XVI din 18 decembrie 2008 și i s-a numit pedeapsă 10 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis. S-a încasat de la Tudor Stăvilă în beneficiul Lidiei Garștea prejudiciul moral în sumă de 20000 lei, iar pretenția privind prejudiciul material a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului acestuia să se expună instanța civilă. În rest sentința a fost menținută.

14. Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, inculpatul Tudor Stăvilă și avocatul acestuia Aurelia Mîrzîncu au contestat cu recurs ordinar decizia Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2014, solicitînd casarea sentinței Judecătorești Orhei din 07 mai 2009 și deciziei instanței de apel din 27 februarie 2014, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința acestuia.

15. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 01 octombrie 2014 recursurile ordinare declarate de inculpatul Tudor Stăvilă și avocatul acestuia Aurelia Mîrzîncu au fost declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate.

16. Nefiind de acord cu hotărârile judecătorești nominalizate, condamnatul Tudor Stăvilă a declarat recurs în anulare, prin care solicită casarea sentinței Judecătorești Orhei din 07 mai 2009, deciziilor Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2014 și a Curții Supreme de Justiție din 01 octombrie 2014 cu emiterea unei hotărâri de achitare în privința sa.

În susținerea recursului declarat recurentul invocă dezacordul său cu modalitatea de apreciere a probelor efectuate de instanțele de fond, nulitatea probelor administrate, provocarea lui la comiterea infracțiunii de către agenții sub acoperire, neprobarea existenței cererii de bani de la rudele victimei, considerînd că toate aceste neajunsuri constituie încălcarea dreptului lui la apărare și la un proces echitabil (art.6 CEDO)

17. Verificând argumentele recursului în anulare în raport cu materialele cauzei și prevederile legii procesual penale, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Hotărârile irevocabile de condamnare pot fi atacate cu recurs în anulare, în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, numai în cazurile prevăzute în art. 453 Cod de procedură penală.

Conform art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr.66 din 05 aprilie 2012, în vigoare din 27 octombrie 2012), hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Raportînd argumentele invocate în recurs la prevederile legale ale actelor internaționale și naționale, Colegiul penal menționează următoarele.

Articolul 4 din Protocolul 7 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale garantează persoanei dreptul de a nu fi judecată sau pedepsită de 2 ori pentru săvîrșirea unei infracțiuni, pentru care ea a fost deja achitată sau condamnată printr-o hotărîre definitivă.

La această regulă generală, alin. (2) din articolul menționat prevede excepții în trei cazuri de redeschidere a procesului, dacă a fost adoptată o hotărîre irevocabilă.

Redeschiderea procesului poate avea loc, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental au afectat hotărîrea pronunțată în cadrul procedurii precedente.

Conform art.6 p. (44) Cod de procedură penală viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată, se consideră o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

După cum reiese din materialele cauzei hotărârile judecătorești în cauza dată în privința lui Stavilă Tudor au devenit irevocabile la 1 octombrie 2014.

Prin urmare, legea procesuală a stabilit expres și exhaustiv cazurile în care hotărârile irevocabile pot fi contestate cu recurs în anulare, obligînd recurenții să indice nemijlocit care viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea.

Prezentul recurs în anulare nu corespunde prevederilor legale, recurentul formal făcînd trimire la prevederile art.6 CEDO și art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală.

Instanța de recurs constată că instanțele de fond, în conformitate cu prevederile art. 100 alin. (4) și 101 Cod de procedură penală au verificat și, respectiv, au dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, corect încadrînd fapta reținută în sarcina inculpatului Tudor Stavilă în baza art. 27, 42 alin.(2) și (3), 189 alin. (6) Cod penal în redacția Legii nr.277-XVI din 18 decembrie 2008.

Afirmațiile recurentului, precum că instanțele au administrat probe, care au fost dobândite în afara cadrului legal, sunt neîntemeiate. Probatoriul reținut de instanțe este constituit din declarațiile martorilor, făcute nemijlocit în ședința de judecată în prezența inculpatului și care direct au indicat la faptul organizării de către Tudor Stăvilă a comiterii infracțiunii de șantaj; corpurile delictive (fiole de diazepam, pastile "Sedasen" și plăcuța de înmatriculare a automobilului falsă), puse la dispoziția executorilor de către recurent cu instrucțiuni clare privind utilizarea acestora; înregistrările audio și video ale pregătirii de comiterea infracțiunii, efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție în baza Legii privind activitatea operativă de investigații (vol.1, f.d.50).

Instanțele au verificat minuțios și argumentul recurentului privind provocarea acestuia la comiterea infracțiunii de către agenții sub acoperire, recrutați de poliție.

Pentru a verifica, dacă recurentul a fost provocat să săvârșească infracțiunea, a fost necesar de stabilit dacă el putea fi în mod rezonabil considerat ca fiind implicat în activitatea infracțională respectivă până la implicarea poliției. Cu alte cuvinte, s-a verificat dacă recurentul ar fi săvârșit infracțiunea în lipsa pretinsei provocări și în acest sens răspunsul este afirmativ.

Instanța de recurs consideră că în cazul în care implicarea poliției se limitează la asistarea unei persoane private la înregistrarea săvârșirii unei acțiuni ilegale de către o altă persoană privată, factorul determinant rămâne a fi comportamentul celor două persoane. Prin urmare, întrucât recurentul acuză pe Alexandru Botnăraș și Ivan Cruzin de provocare la săvârșirea infracțiunii, este necesar de examinat modul în care instanțele judecătorești au apreciat comportamentul acestora în prezenta cauză. La acest aspect, Curtea notează că analiza probelor administrate denotă că anume Tudor Stăvilă a venit cu inițiativa de a o șantaja pe Lidia Garștea în scopul dobândirii ilicite a unei recompense bănești, victima fiind vecină cu mama recurentului și el cunoscând cu certitudine că aceasta are 6 copii, care sunt stabiliți cu traiul în străinătate, care ar putea plăti o recompensă pentru salvarea vieții mamei lor.

El a recrutat executorii-persoane private cunoscute lui și cu care anterior a avut activități comune de obținere a unor venituri. Tot el a alcătuit planul de comitere a infracțiunii și a asigurat executorii cu mijloacele necesare pentru executarea acestui plan.

Faptul că aceste persoane private au sesizat organele de poliție despre intențiile criminale ale lui Tudor Stăvilă și au convenit să colaboreze cu organul de poliție pentru a curma infracțiunea nu denotă o provocare, ori el putea fi în mod rezonabil considerat ca fiind implicat în activitatea infracțională respectivă până la implicarea poliției. Cu alte cuvinte, recurentul ar fi săvârșit infracțiunea în lipsa pretinsei provocări. Totodată, instanțele au reținut că aceste persoane nu au avut vreun interes ascuns și nici recurentul nu a indicat asupra acestui fapt, ele fiind ghidate de spiritul cetățenesc de a nu cauza cuiva un rău.

Instanța de recurs în combaterea argumentului privind provocarea la comiterea infracțiunii reține și practica CEDO.

În cauza *Miliniene c. Lituaniei* (nr.74355/01, §38, 24 iunie 2008) Curtea Europeană pentru drepturile omului a constatat că nu a avut loc o provocare din partea colaboratorilor de poliție din următoarelor considerente:

“În măsura în care SȘ avea sprijinul poliției pentru a oferi stimulente financiare considerabile reclamantului și a fost asigurat cu echipament tehnic necesar pentru înregistrarea convorbirii lor, este clar că poliția a influențat cursul evenimentelor. Totuși, Curtea nu consideră că rolul poliției a fost abuziv, având în vedere obligația ei de a verifica plîngerile penale și importanța contracarării efectului coroziv al corupției judiciare asupra statului de drept într-o societate democratică. De asemenea, Curtea nu consideră că rolul poliției a constituit un factor determinant. Factorul determinant a fost comportamentul lui SȘ și al reclamantului. În acest sens, Curtea admite, în echilibru, că poliția mai degrabă s-a “alăturat” activității infracționale, dar nu a inițiat-o. Acțiunile poliției astfel, au rămas mai degrabă în limitele activității sub acoperire decît celei de agenți provocatori cu eventuală încălcare a articolului 6 §1 din Convenție (a se vedea hotărîrea în cauza *Teixeira de Castro c. Portugaliei*, 9 iunie 1998, §31-39, Culegere de hotărîri și decizii 1998-IV; *Sequeira c. Portugaliei*, (dec.), nr.73557/01, CEDO 2003-VI).”

În cauza lui Tudor Stăvilă instanțele judecătorești au respectat practica Curții Europene, stabilind în cadrul unui proces contradictoriu lipsa unei provocări din partea poliției.

Recurentul, invocînd încălcarea art.6 CEDO, nu a indicat în ce mod i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil cît și dreptul la apărare, ori el a fost judecat de o instanță legal formată cu participarea sa în ședințele de judecată și cu asigurarea unui apărător.

Totodată, Colegiul penal menționează că argumentele invocate în prezentul recurs sînt identice cu motivele invocate în apel și în recursul ordinar, asupra cărora, instanțele judecătorești s-au pronunțat argumentat în deciziile instanței de apel și de recurs din 27 februarie 2014 și 01 octombrie 2014, care au constatat că nu a existat o provocare din partea organului de poliție și nici un interes ascuns din partea agenților sub acoperire, iar probele administrate în conformitate cu legislația procesual-penală demonstrează vinovăția recurentului.

Derogările de lege invocate în recursul declarat, ca fiind comise de către organul de urmărire penală nu afectează legalitatea hotărîrilor atacate și nu pot fi apreciate drept un viciu fundamental, care ar afecta soluțiile actelor de dispoziție contestate. Înregistrările video-audio a discuțiilor dintre Tudor Stăvilă și Alexandru Botnăraș, Ivan Cruzin, efectuate pînă la autorizarea acțiunilor de investigații operative, nu au fost luate în calcul de către instanțele judecătorești, ori materialele dosarului cuprind destule probe administrate legal și care confirmă pe deplin vinovăția recurentului.

Autorul recursului nu a indicat care prevederi esențiale ale drepturilor omului garantate de CEDO și reglementate de legea materială sau procesuală națională au fost încălcate în cadrul procedurii precedente, care ar putea fi apreciat drept “viciu fundamental” și care ar da posibilitate de a redeschide procesul în cauza dată.

Din aceste considerente, conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității recursului în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Astfel, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului în anulare declarat de condamnatul Tudor Stavilă, din motiv că este vădit neîntemeiat.

Pentru aceste motive, în conformitate cu prevederile art. 432 alin.(1), (2) pct. 4), art. 453 alin. (3), 456 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de condamnatul Tudor Stăvilă împotriva sentinței Judecătoriei Orhei din 07 mai 2009, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2014, deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 01 octombrie 2014 în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Publicată integral la 05 februarie 2015.

Președinte:

Maria Ghervas

Judecătorii

Galina Stratulat

Iuliana Oprea

Sveatoslav Moldovan

Dumitru Mardari